

22. 11. 2005

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Postihy za nepřiznání a nezaplacení daní by se měly snížit

Parlament v současné době projednává návrh poslance Petra Rafaje na novelu zákona o správě daní a poplatků, který snižuje postihy za nepřiznání a nezaplacení daní. Řešení této problematiky formou poslaneckého návrhu bylo zvoleno poté, co bylo zřejmé, že návrh celého daňového řádu, který by měl tuto záležitost upravovat, se po několikerém přerušném projednávání v Legislativní radě vlády již v tomto volebním období nepodaří schválit.

Zásadní navrhovanou změnou je oddělení platební povinnosti od povinnosti přiznání daně ve správné výši. Dosavadní tři výše sazeb penále je navrhováno nahradit penalizací za nepřiznání daně ve správné výši a náhradou ekonomické újmy, která vznikla státu za opožděnou platbu daně, formou úroku z prodlení. Návrh tedy odstraňuje závislost postihu za nesprávné přiznání daně na okamžiku doměření. Oproti dosud platnému postihu je navrhovaný systém k daňovému subjektu na počátku jeho neplnění řádných daňových povinností "šetrnější" a současnému sankčnímu systému se přibližuje až po uplynutí určité doby. Maximální doba úročení je navrhována na pět let. Tato lhůta vytváří časový limit pro správce daně, ve kterém by měl ošetřit veškeré daňové nedoplatky a tím je nutí k vyšší rychlosti vymáhání těchto nedoplatků.

Konkrétní výše penále při přiznání daně v nesprávné výši je bez ohledu na okamžik, kdy k doměření dojde, navrhována v částce 20 % z doměřené daně. Dosavadní částka byla v průměru 27,5 %, pokud správce daně přišel na kontrolu po zhruba 9 měsících. Při kontrole po 500 dnech již tato částka činila cca 50 %. Jde o sazbu penále ve výši 0,2 % denně (tedy 73% p.a.). Je třeba připomenout, že uvedené částky se týkají neúmyslného nepřiznání daní. Úmyslné nepřiznání daní je od určité výše (50.000 Kč) stíháno jako trestný čin.

Další dosud platná sazba 0,1 % denně (tedy 36,5 % p.a.), která postihuje případy nezaplacení stanovené daně, by měla být nahrazena úrokem z prodlení. Ten je stanoven tak, aby jeho výše reagovala na vývoj ekonomiky, tzn. ve výši reposazby zvýšené o 14 procentních bodů. Při současné výši reposazby 2 % by tedy úrok z prodlení činil 16 %. Navrhovaná úprava řeší i nelogický skok v dosavadním systému, kdy po 500 dnech je uvedená sazba nahrazována 140 % diskontu. Místo toho je navrhováno ukončit úročení po uplynutí pěti let s tím, že tato doba by měla být dostatečná k výběru nedoplatků.

Poslední platná sazba je 0,05 % denně (tedy 18,25 % p.a.), kterou se úročí daně, jež přizná dodatečně daňový subjekt sám. Nově je navrhováno, aby se v takovémto případě žádné penále daňovému subjektu nevyměřovalo a zůstal tak pouze postih v podobě úroku z prodlení. Důvodem je potřeba zachovat určitý motivační prvek k tomu, aby dodatečné přiznání bylo učiněno co nejdříve.

Ve vztahu k úroku z prodlení jsou navrhovány i analogické změny sazeb u posečkaní a sankčního úročení za prodlení úkonu, který má učinit správce daně. Posečkaní je stavěno na roveň občanskoprávní úpravě (reposazba zvýšená o 7 procentních bodů) a u prodlení správce daně se používá stejná výše jako je úrok z prodlení daňového subjektu.

Poslanecký návrh vedle změny sankčního systému rozšiřuje i možnosti daňových subjektů zjednat

nápravu v případě, že mají za to, že správce daně daňové řízení neoprávněně protahuje. Subjekty tak mohou na takovou skutečnost upozornit nejbližší nadřízeného správce daně a současně mohou žádat dohled na to, aby v konkrétním řízení byl zajištěn řádný postup bez zbytečných průtahů.

Další zásadní a velmi pozitivní změnou je návrh na zkvalitnění postavení ručitele ze zákona. Návrh umožňuje ručiteli maximální přístup k informacím, které potřebuje a dále mu formou obnovy řízení umožňuje korigovat samotné vyměření daně. Jde zejména o případy, kdy by daň byla stanovena na základě účelově zkresleného znaleckého posudku a tím by došlo ke zvýšení odpovědnosti ručitele.

Současně s těmito změnami je navrhována i novela zákona o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, která umožní v určitých případech i ručiteli požádat o prominutí daně, tedy využít další z mimořádných opravných prostředků uvedených v zákoně o správě daní a poplatků.

Jelikož navrhované změny jsou koncepčního charakteru, vyžadují si poměrně dlouhý čas pro uvedení v život i určité náklady na změnu výpočetního systému používaného berní správou, je účinnost této novely předpokládána až od 1. ledna 2007.

Cílem této navrhované novely je, aby se změny uplatnily v plné míře již od 1. ledna 2007.

Zdroj: MF ČR

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Sdílení elektřiny v obecních projektech, změny po 1.8.2026 a zapojení bateriových úložišť](#)
- [Jak naložit s „oznámením“ přestupku soukromých osob? A je to vlastně oznámením ve smyslu zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich?](#)
- [Systémová podjatost ve správním řízení aneb požadavek na překročení nadkritické míry rizika systémové podjatosti](#)
- [Bezpilotní systémy vlastní konstrukce v kategorii Specific: regulatorní požadavky a praktické aspekty](#)
- [Pacht závodu a zákaz přenechání věci třetí osobě](#)
- [Digitální důkazy z webu v soudním řízení: jak doložit, co bylo online zveřejněno?](#)
- [Nepravomocné povolení stavby a změna územního plánu](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Limity dohledu nad výkonem znalecké činnosti](#)
- [Stavebníci získávají od roku 2026 silnější pozici v soudních sporech o povolení stavby](#)